

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/10/2024
Identifikačné číslo spisu:	7112222785
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7112222785.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Mesto Košice, Košice, Tr. SNP č. 48/A, IČO: 00691135, proti žalovaným 1/ Z. M., narodenému XX. B. XXXX, C., A. 4, 2/ M. I., narodenej XX. Q. XXXX, Z., K. XX, 3/ B. I., narodenému XX. B. XXXX, bytom C., U. č. XX/X, 4a/ Ing. T. P., narodenému XX. Y. XXXX, C. nad I., C. XXX/XX, 4b/ Q. M., narodenej XX. G. XXXX, C. nad I., G. R. XXX/X, 4c/ Ing. C. V., narodenej XX. M. XXXX, V. pri I. - M. Z., O. XXX/XX, 4d/ Ing. K. P., narodenému XX. G. XXXX, C., K. XXXX/XX, 5/ M. O., narodenej XX. Y. XXXX, C., W. č. XX, 6/ V. V., narodenému XX. G. XXXX, C., L. XXX/XX, 7/ J. W., narodenej XX. U. XXXX, C., Z. XX/XX, 8/ B. M., narodenému XX. B. XXXX, C., K. č. XX, 9/ Z. M., narodenému XX. G. XXXX, C., Z. č. XX, 10/ Q. Y., narodenej XX. U. XXXX, C., A. XXX/XX, 11/ M. M., narodenej XX. Q. XXXX, C., Z. č. XX/XX, 12/ B. Z., narodenému XX. Q. XXXX, C., U. č. XX/XX, 13/ L. W., narodenej XX. M. XXXX, V. XXX, žalovaní 1/ až 5/, 7/ až 9/ a 13/, zastúpení Advokátskou kanceláriou LS Legal, s.r.o., Košice, Krivá 2995/21, IČO: 47706171, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 36C/233/2012, o dovolaní žalovaných 1/ až 5/, 7/ až 9/ a 13/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. apríla 2023 č. k. 2Co/126/2022 - 992, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I - v súčasnosti Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol v poradí prvým rozsudkom č. k. 36/233/2012-195 zo dňa 20. decembra 2016 tak, že konanie proti žalovanému B. W. zastavil (výrok I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.), žalovaným 1., 2., 4., 8. a 9. priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.), žalovaným 3., 5., 6., 7., 10., 11. a 12. náhradu trov konania nepriznal (výrok IV.).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 07. 06. 2018 č. k.

2Co/211/2017-240 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zastavení konania proti žalovanému B. W. a v časti výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba o určenie, že žalobca je spoluvlastníkom pozemku registra „E“ parcela č. XXX zapísaného na LV č. XXXX k. ú. C., a to spoluvlastníckeho podielu vo výške 7/252 v časti B pod poradovým č. 7 pre nedostatok pasívnej legitimácie (výrok I.) a v prevyšujúcej časti rozsudok zrušil, v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok II.).

2.1. Odvolací súd vytýkal súdu prvej inštancie, že nerozhodol o zmene žaloby žalobcu, ktorú vykonal podaním zo dňa 12. 12. 2016, preto procesne pochybil a okrem toho nesúhlasil s nesprávnym rozhodnutím súdu prvej inštancie, že pri žalobe o určenie vlastníckeho práva k jednotlivým spoluvlastníckym podielom k jednej nehnuteľnosti majú byť označení ako strany sporu všetci spoluvlastníci. V konaní o určenie vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu je totiž pasívne legitimovaný iba dotknutý spoluvlastník toho-ktorého spoluvlastníckeho podielu z dôvodu, že právnej sféry ďalších ostatných spoluvlastníkov sa toto konanie netýka a výsledok konania nemôže mať na ich právne pomery žiaden vplyv.

3. Súd prvej inštancie po vrátení veci pripustil zmenu žaloby, ktorú žalobca vykonal podaním zo dňa 12. 12. 2016 uznesením zo dňa 08. 06. 2020 a rozsudkom č. k. 36C/233/2012-611 zo dňa 01. marca 2022 určil, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom pozemku parcely registra „E“, parcelného čísla XXX o výmere 18.703 m², druh pozemku: orná pôda, zapísaného na LV č. XXXX, katastrálne územie C., obec C. - C., vo výške spoluvlastníckeho podielu 21/252 zapísaného v časti B pod poradovým č. X a spoluvlastníckeho podielu 1/30 zapísaného v časti B pod poradovým č. XX, vo výške spoluvlastníckeho podielu 47/504 zapísaného v časti B pod poradovým č. X a spoluvlastníckeho podielu 1/30 zapísaného v časti B pod poradovým č. XX., vo výške spoluvlastníckeho podielu 7/252 zapísaného v časti B pod poradovým č. X, vo výške spoluvlastníckeho podielu 18/252 zapísaného pod poradovým č. X a spoluvlastníckeho podielu 1/30 zapísaného v časti B pod poradovým č. XX, vo výške spoluvlastníckeho podielu 14/252 zapísaného v časti B pod poradovým č. 6, vo výške spoluvlastníckeho podielu 7/252 zapísaného v časti B pod poradovým č. X., vo výške spoluvlastníckeho podielu 42/252 zapísaného v časti B pod poradovým č. X, vo výške spoluvlastníckeho podielu 1/168 zapísaného v časti B pod poradovým č. X, vo výške spoluvlastníckeho podielu 13/252 zapísaného v časti B pod poradovým číslom XX, vo výške spoluvlastníckeho podielu 1/30 zapísaného v časti B pod poradovým č. XX, vo výške spoluvlastníckeho podielu 1/30 zapísaného v časti B pod poradovým č. XX, vo výške spoluvlastníckeho podielu 1/168 zapísaného v časti B pod poradovým č. XX, vo výške spoluvlastníckeho podielu 1/168 zapísaného v časti B pod poradovým č. XX, vo výške spoluvlastníckeho podielu 1/168 zapísaného v časti B pod poradovým č. XX (výrok I.) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovaným 1/ až 13/ v rozsahu 100% (výrok II.).

3.1. V odôvodnení rozsudku uviedol, že sa žalobca domáhal svojho nároku určovacou žalobou podľa ust. § 137 písm. c) CSP a preto sa zaoberal existenciou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, kde jednoznačne vzhliadol naliehavý právny záujem, pretože v uvedenom prípade ide o nesúlad medzi právnym a skutkovým stavom a žalobca nie je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník nehnuteľností. Poukázal na listiny, ktoré žalobca predložil a ktorými preukazoval, že parcela č. XXX v kat. úz. C., zapísaná na LV č. XXXX bola vyvlastnená vyvlastňovacími rozhodnutiami a tiež vykúpená kúpnyimi zmluvami a sám žalobca vlastnícke právo k predmetnej parcele nadobudol v zmysle Zákona o majetku obcí dňom jeho účinnosti 1.5.1991 a tiež aj v zmysle opravného rozhodnutia č. vyst. XXX/XX-Go zo dňa 03. 04. 1990, ktorým bolo opravené doplnené vyvlastňovacie rozhodnutie a tvorilo jeho neoddeliteľnú súčasť. Považoval vyvlastňovacie rozhodnutia za platné, v súlade so zákonom. Ako posledný prijal súd prvej inštancie argument žalobcu na preukázanie vlastníckeho práva k predmetnej parcele - nadobudnutie vlastníckeho práva titulom vydržania. Žalobca dôvodil, že v rámci odovzdania majetku sa oboznámil aj s kúpnyimi zmluvami, ktoré uzatvoril jeho právny predchodca J., ako aj so samotným vyvlastňovacím rozhodnutím, pričom na tieto dokumenty výslovne poukazuje aj protokol č. 5 o prevode vlastníctva nehnuteľného majetku, ktorý bol uzavretý medzi odovzdávajúcim J. C. C. a Mestom Košice ako preberajúcim. Vyvlastňovacie rozhodnutia sú opatrené pečiatkou právoplatnosti, neboli doposiaľ zrušené a na parcele už v tom čase, teda v roku 1991 bola zriadená ZOO, ktorá bola prístupná verejnosti a tak splnil všetky podmienky pre vydržanie, t.j. dobromyseľnosť, 10 ročnú vydržáciu nepretržitú lehotu, do ktorej je potrebné započítať aj dobromyseľnú držbu jeho právneho

predchodcu. Nestotožnil sa s obranou žalovaných a ich tvrdeniami o nadobudnutí spoluvlastníckych podielov k parcele titulom vydržania, dôvodiac absenciu skutočnej držby nehnuteľností ako základného predpokladu, keďže na predmetnej parcele už od roku 1985 bola vybudovaná ZOO, parcela bola tak reálne využívaná a je tak využívaná aj dodnes. Keď títo žalovaní, ako aj svedkovia pred notárom prehlásili, že predmetnú parcelu oprávnené a dobromyseľne užívajú, ich prehlásenia sa nezakladali na pravde, pretože parcela bola užívaná štátom. Žalovaní pritom dôvodili, že žalobca musel mať po celú dobu údajného vydržania dôvodné pochybnosti o dobromyseľnosti jeho držby, keďže oni boli zapísaní v katastri nehnuteľností ako verejnom a každému dostupnom registri ako vlastníci. Ak vlastníci dlhodobo nebráni svoje právo alebo de facto akceptuje protiprávny stav, keď pozemok využíva niekto iný, to samo o sebe nezakladá oprávnenosť držby užívateľa pozemku.

3.2. Súd prvej inštancie nepovažoval za správny názor žalovaných, že vyvlastňovacie rozhodnutie č. Výst./XXXX/XXXX/XX-Go zo dňa 04. 01. 1985, od ktorého odvíja svoje vlastnícke právo žalobca, ktorým došlo k vyvlastneniu sporných spoluvlastníckych podielov v predmetnej nehnuteľnosti, je neúčinné alebo ničotné a mal za to, že toto rozhodnutie je právoplatné, pričom sa stalo vykonateľným 10.4.1985. Posúdenie tejto otázky bolo otázkou prejudiciálnou a všeobecný súd môže preskúmať správne akty mimo správneho súdnictva len so zreteľom na to, či sa jedná o akty nulité, t.j. ak má také vady, ktoré sú tak závažné, že sa neuplatňuje prezumpcia ich správnosti. Z uvedeného vyvlastňovacieho rozhodnutia je zrejmé, že toto bolo vydané na to oprávneným a príslušným orgánom, bolo vydané formou verejnej vyhlášky a aj keď v čase rozhodnutia dotknutý vlastník nemal právnu subjektivitu, nečiní to tento správny akt nulitným alebo neplatným. Jedným z judikovaných dôvodov nulity správneho aktu je absolútny omyl v osobe adresáta aktu, čo však nie je tento prípad. Preto sporné podiely, ktoré boli vyvlastnené po právnych predchodcoch žalovaných, nemohli byť predmetom dedičského konania. Ak v čase konania o vyvlastnenie predmetnej nehnuteľnosti neboli známi dedičia účastníkovi vyvlastňovacieho konania, bol postup orgánov, ktorý konal s opatrovníkom ako zástupcom, v súlade s ust. § 16 ods. 2 vtedy účinného zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Zároveň poznamenal, že ani samotná skutočnosť, že prevod vlastníctva nehnuteľností do štátneho tzv. socialistického vlastníctva Československého štátu nebol registrovaný štátnym notárstvom neznamena, že by nedošlo k právne účinnému prevodu vlastníckeho práva na právneho predchodcu žalobcu, Československý štát. Na nadobudnutie vlastníckeho práva štátu titulom vyvlastnenia nemala vplyv ani skutočnosť, že tento nebol ihneď registrovaný štátnym notárstvom, keďže v prípade tzv. socialistického vlastníctva sa na účinnosť prevodu vlastníckeho práva registrácia štátnym notárstvom v pozemkových knihách nevyžadovala (§ 134 ods. 2 OZ v znení zák. č. 131/1982 Zb.).

3.3. V súvislosti s tvrdením žalovaných, že nadobudli spoluvlastnícke podiely na základe dedičského konania tak, ako je to uvedené v LV č. XXXX pre k. ú. C., súd prvej inštancie uviedol, že rozhodnutie štátneho notárstva o tom, ktoré veci a práva prechádzajú z majetku poručiteľa na dediča má iba deklaratórnu povahu a pokiaľ dedičstvo po vyššie uvedených poručiťoch, teda právnych predchodcoch žalovaných bolo prejednané v dedičskom konaní vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto sporu, nemôže to založiť ich vlastnícke právo, prípadne vlastnícke právo ich právnych predchodcov, keďže v čase smrti poručiť tieto nehnuteľnosti už nevlastnil.

3.4. V ďalšom odôvodnení sa súd prvej inštancie zaoberal zapísanými titulmi nadobudnutia ich spoluvlastníckych podielov zapísaných na LV č. XXXX pre k. ú. C.. Žalovaní nemohli nadobudnúť spoluvlastnícke podiely k predmetnej parcele v dedičskom konaní, pretože ich právni predchodcovia, v čase svojej smrti už neboli vlastníckmi, resp. spoluvlastníkmi predmetnej parcely. Na tieto podiely buď boli už uzatvorené kúpne zmluvy s právnymi predchodcami žalovaných, prípadne zvyšujúce podiely boli vyvlastnené v zmysle vyššie uvedených vyvlastňovacích rozhodnutí. Ani žalovaná 5/ nemohla nadobudnúť spoluvlastnícky podiel titulom darovacej zmluvy od darcu Q. Z., pretože už právny predchodca darcu, Q. Z., dňa 18. 01. 1984 uzatvorila kúpnu zmluvu s Československým štátom, zastúpeným J. J. na spoluvlastnícky podiel vo výške 42/252, a teda v čase darovania v roku 2000 darca už nebol podielovým spoluvlastníkom predmetnej parcely.

3.5. K obrane žalovaných o nezavkladovaní kúpnych zmlúv do katastra nehnuteľností namietajúc neuvedenie dátumu, keďže ho považovali za významný údaj, ktorý má vplyv na viazanosť zmluvných strán touto zmluvou a od ktorého dátumu plyní trojročná lehota, odkedy je možné požiadať o zavkladovanie listiny do katastra nehnuteľností, súd prvej inštancie uviedol, že z prechodných ustanovení Občianskeho zákonníka k úprave účinnej od 01. 01. 1992 vyplýva, že vznik právnych vzťahov, ako aj

nároky vzniknuté pred 01. 01. 1992 sa posudzujú podľa doterajších predpisov (§ 868 OZ). Registrácia zmluvy o prevode nehnuteľností mala konštitutívny charakter, ktorým sa dovŕšil proces vytvorenia právne účinnej zmluvy spôsobujúcej prevod vlastníckeho práva, ktorý začal uzavretím zmluvy, vyžadoval písomnú formu a prejavy účastníkov zmluvy na tej istej listine. Registrácii štátnym notárstvom však nepodliehali zmluvy o prevode nehnuteľnosti socialistického vlastníctva ani prechod vlastníctva spôsobený rozhodnutím štátneho orgánu. Keďže v posudzovanom prípade išlo o prevod do socialistického vlastníctva Československého štátu, právny predchodca žalobcu sa stal vlastníkom spornej nehnuteľnosti v podieloch, ktoré boli vykúpené kúpnyimi zmluvami podpísanými na kúpnych zmluvách zmluvnými stranami. Prechod vlastníckeho práva sporných nehnuteľností na žalobcu je nespochybniteľný s poukazom na ust. § 2 zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí.

3.6. Súd prvej inštancie nepovažoval tiež za právne relevantnú obranu žalovaných 1/, 2/, 4/ o nadobudnutí vlastníckych podielov k predmetnej parcele titulom osvedčenia o vydržaní s poukazom na ust. § 56 ods. 1 písm. g) a § 63 zák. č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok v znení účinnom do 30. 11. 2000). Posudzoval pritom notársku zápisnicu zo dňa 29. 11. 2000 N XXX/XXXX, Nz XXX/XXXX, kde žalovaní 1/, 2/, 4/ požiadali notára o spísanie vyhlásenia o vydržaní nehnuteľností parc. č. XXX, k. ú. C., pričom notár na základe ich vyhlásení osvedčil, že na základe neperfektných zmluv s vlastníckymi účinkami právni predchodcovia týchto žalovaných nadobudli v 50-tych rokoch uvedené nehnuteľnosti (zapísané v PKV č. XX, v súčasnosti na LV č. XXXX, k. ú. C.). V tejto zápisnici sa konštatovalo, že nehnuteľnosť parc. č. XXX užívali právni predchodcovia týchto žalovaných až do roku 1980, kedy ich darovali žalovaným 1/, 2/, 4/, ktorí pokračujú v oprávnenej a dobromyseľnej držbe dodnes. Parcela predsa bola užívaná štátom, ktorý s parcelou nakladal ako vlastní, oplotil ju, vystaval tam zariadenie pre zvieratá, staral o parcelu, zveľaďoval ju v dobrej viere, že mu parcela patrí. Súd v tomto prípade uplatnil tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, teda žalobca tým, že tvrdením svojho vlastníckeho práva aj z titulu vydržania popiera nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetnej parcele žalovanými 1/, 2/, 4/ a tým aj prechod vlastníckeho práva na týchto žalovaných, teda v podstate tvrdí neexistenciu podmienok vydržania u týchto žalovaných.

3.7. Pokiaľ žalovaní procesnou obranou tvrdili, že spoluvlastnícke právo k predmetnému pozemku nadobudli titulom vydržania, a to aj v tom prípade, ak by súd prvej inštancie tituly uvedené na liste vlastníctva považoval za neplatné majú za to, že všetky spoluvlastnícke podiely nadobudli dobromyseľne a sú zapísané viac ako 10 rokov na predmetnom liste vlastníctva, a to ešte pred podaním žaloby na súd, teda sú viac ako 10 rokov dobromyseľní. Ich dobromyseľnosť mala spočívať v tom, že im predmetné spoluvlastnícke podiely patria, a že patrili aj ich právnym predchodcom. Súd prvej inštancie mal za to, že obrana žalovaných nie je spôsobilá vyvrátiť jeho záver o nadobudnutí spoluvlastníckeho práva práve žalobcom k predmetným spoluvlastníckym podielom žalovaných, ktoré sú zapísané na LV č. XXXX. pre kat. úz. C.. Dospel teda k záveru, že vlastnícke právo patrí žalobcovi a nie žalovaným, ktorí sú zapísaní na predmetnom liste vlastníctva a sú v spore pasívne vecne legitimovaní.

3.8. Súd prvej inštancie tiež konštatoval ako nespornú skutočnosť, že nehnuteľnosti najneskôr od právoplatnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia neužívali pôvodní vlastníci, ale žalobca, respektíve jeho právny predchodca a tento stav trvá až do súčasnosti. Vyvlastňovacie rozhodnutie bolo vydané takmer pred 35 rokmi, do roku 1991 sa za vlastníka považoval Československý štát zastúpený J. J. a následne účinnosťou zák. č. 138/1991 Zb. prešlo vlastnícke právo k týmto podielom na spornej parcele ex lege na žalobcu (01. 05. 1991). Žalobca priamo zo zákona nadobudol vlastnícke právo k žalovanej parcele v žalovaných podieloch bez potreby vykonávania ďalších úkonov. Žalobca hodnoverne preukázal protokolom č. 5 o prechode vlastníckeho práva nehnuteľného majetku v zmysle zákona o majetku obcí uzatvoreného medzi J. J. Košice - Kavečany platným vyvlastňovacím rozhodnutím a platnými kúpnyimi zmluvami. Protokol má deklaratórny charakter vyvlastňovacie rozhodnutie je platné a platné sú tiež kúpne zmluvy, ktorými aktami boli vysporiadané podiely vo vzťahu k pôvodným vlastníkom. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že je potrebné žalobe vyhovieť a to napriek tomu, že následne boli spoluvlastnícke podiely k tejto parcele prejednané v dedičských konaniach po právnych predchodcoch žalovaných, pretože žalobca v tomto konaní preukázal opak.

3.9. Súd prvej inštancie napokon uviedol, že pre prípady vád vyvlastňovacieho rozhodnutia prípadne kúpnych zmlúv, žalobcovi by svedčilo vlastnícke právo titulom vydržania, pretože nebolo spochybnené, že nehnuteľnosť najneskôr od právoplatnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia, od uzavretia kúpnych zmlúv

neužívali pôvodní vlastníci, ale žalobca, respektíve jeho právny predchodca. Absencia zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností nič nemení na nadobudnutí vlastníctva vydržaním, keď zápis vlastníctva nemá v tomto prípade právotvorné účinky, ale je len deklaratórny. Žalovaní nevstúpili do užívania sporných nehnuteľností a tieto bez všetkých pochybností boli dlhodobo v užívaní a správe žalobcu, ktorej držby sa ujal v súlade so zákonom ako majetku štátu prevedeného zákonom na obce a v súlade s obsahom s delimitačného protokolu.

3.10. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP.

4. Odvolací súd na odvolanie žalovaných 1/ až 8/ a 10/ až 13/ rozsudkom z 20. apríla 2023, sp. zn. 2Co/126/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (výrok I.), žalobcovi priznal proti žalovaným v 1/ až 8/ a 10/ až 13/ rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu (výrok II.) a vo vzťahu žalobcu a žalovaného v 9. rade náhradu trov odvolacieho konania navzájom nepriznal (výrok III.).

4.1. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré je podľa odvolacieho súdu podobné a presvedčivé. Na doplnenie a zdôraznenie vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie uviedol, že vyhoveniu žaloby žalobcu na určenie jeho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX, okres C. I, kat. úz. C. mal súd prvej inštancie za zistené, že žalobcov právny predchodca - Československý štát nadobudol vlastníctvo k nehnuteľnostiam na základe právoplatného a vykonateľného vyvlastňovacieho rozhodnutia ale i kúpnych zmlúv. Vlastnícke právo na žalobcu následne prešlo v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 518/1990 Zb. a § 2 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb.. Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že pre prípad iného posúdenia vyvlastňovacieho rozhodnutia, na podklade ktorého sa právny predchodca žalobcu ujal držby nehnuteľností, nadobudol by žalobca vlastnícke právo k nehnuteľnosti vydržaním, keďže splnil všetky zákonné podmienky týkajúce sa spôsobilého predmetu držby, oprávnenej (pocitivej) nikým nerušenej držby nehnuteľnosti po stanovenú desaťročnú vydržačiu lehotu.

4.2. Z konania vyplynulo, že sporné nehnuteľnosti boli predmetom štátneho socialistického vlastníctva v správe J. J. Košice na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia Obvodného národného výboru, Odboru výstavby, ÚPaA Košice I č. výst/XXXX/XXXX/XX-Go zo dňa 04. 01. 1985, ktoré sa stalo právoplatným 04. 01. 1985 a vykonateľným 10. 04. 1985 vrátane opravného - dopĺňujúceho č. ÚPaD č. výst. XXX/XX-Go zo dňa 03. 04. 1990, ale aj kúpnych zmlúv. Dôvod nulítosti správneho aktu videli žalovaní v tom, že ide o absolútny omyl v osobe adresáta (B. M., ktorého pobyt nebol známy). Podľa odvolacieho súdu je zrejmé, že vo vyvlastňovacom konaní na to určený orgán štátu disponujúci zverenou právomocou konal s vlastníkom, ktorého pobyt nebol známy a v konaní bol zastúpený opatrovníkom. Už štát bol dobromyseľný pri rozhodnutí o vyvlastnení a dobromyseľnosť pretrvala aj po prechode vlastníctva na žalobcu zo zákona v roku 1991. Pokiaľ by aj došlo k zmene na strane okruhu dedičov v čase vydania vyvlastňovacieho rozhodnutia, bolo vecou právnych nástupcov, aby postup správneho orgánu namietali v rámci riadnych či mimoriadnych opravných prostriedkov, keďže postup správneho orgánu v inom konaní mimo rámca správneho súdnictva nie je možné preskúmať. Na nadobudnutie vlastníckeho práva štátu z titulu vyvlastnenia nemala vplyv ani skutočnosť, že tento nebol ihneď registrovaný štátnym notárstvom, keďže v prípade socialistického vlastníctva sa na účinnosť prevodu vlastníckeho práva registrácia štátnym notárstvom v pozemkových knihách nevyžadovala (§ 134 ods. 2 OZ v znení zákona č. 131/82 Zb.). Pokiaľ sporné nehnuteľnosti boli už predmetom štátneho socialistického vlastníctva, a na základe zákona č. 138/91 Zb. o majetku obcí prešli do vlastníctva žalovaného, na tejto okolnosti už nemohlo nič zmeniť následné dedičské rozhodnutia, od ktorých odvodzujú svoje práva niektorí žalovaní. Pokiaľ v čase smrti už porúčiteľ nehnuteľnosti nevlastnil, nemohli sa stať ani predmetom prejednávania v dedičskom konaní, keďže rozhodnutie o dedičstve len deklaruje rozsah vecí a práv, ktoré prechádzajú z majetku porúčiteľa na dediča, no nemôžu obnoviť či zmeniť vlastnícke pomery, ktoré ku dňu smrti porúčiteľa neexistovali.

4.3. Odvolací súd uviedol, že aj úvahy súdu prvej inštancie o tom, že aj pre prípad vád vyvlastňovacieho rozhodnutia by žalobcovi svedčilo vlastnícke právo titulom vydržania sú správne. Nebolo spochybňované, že nehnuteľnosti najneskôr od právoplatnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia neužívali pôvodní vlastníci, ale žalobca, resp. jeho právny predchodca, ktorý stav trvá aj do súčasnosti. Sporný majetok prešiel dňom účinnosti zákona č. 138/91 Zb. t.j. k 1.5.1991 na žalobcu, ktorý prechod majetku bol potvrdený delimitačným protokolom, a od 1.5.1991 by žalobcovi plynula 10-ročná vydržačiar lehotar,

ktorá by skončila k 01. 05. 2001. Absencia zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti nič nemení na nadobudnutí vlastníctva vydržaním, keď zápis vlastníctva nemá v tomto prípade právotvorné účinky, ale je len deklaratórny. Žalovaní nevstúpili do užívania sporných nehnuteľností, a tieto bez všetkých pochybností boli dlhodobo v užívaní a v správe žalobcu, ktorej držby sa ujal v súlade so zákonom ako majetku štátu preveденého zákonom na obec v súlade s obsahom delimitačného protokolu č. 5. Odvolací súd poukázal na princíp právnej istoty, kedy účastník môže dôvodne očakávať, že v obdobnej veci budú sudy rozhodovať rovnako. Ohľadne pozemkov, na ktorých sa nachádza ZOO Košice-C. sa viedlo viacero sporov, išlo síce o iných vlastníkov a spoluvlastníkov a iné parcely, stále však ide o tie isté skutkové okolnosti a sudy tieto spory právoplatne rozhodli, vyriešili teda právne otázky, ktorými operujú žalovaní a prijali právne závery tak, ako to urobil aj súd prvej inštancie v posudzovanej veci.

4.4. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zhode s § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

5. Žalovaní 1/ až 5/, 7/ až 9/ a 13/ (ďalej aj ako „dovolatelia“) podali voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, žiadajúc, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne aby ho v celom rozsahu zmenil a žalobu zamietol.

5.1. Dovolatelia vymedzili dovolací dôvod týkajúci sa nesprávneho právneho posúdenia otázok:

a) „či konanie správneho orgánu, kedy správny orgán vo vyvlastňovacom konaní konal s osobami mŕtvymi, ako s osobami žijúcimi na neznámom mieste spôsobovalo, resp. nespôsobovalo nulitu vyvlastňovacieho rozhodnutia.“

b) „či konanie správneho orgánu, kedy správny orgán vo vyvlastňovacom konaní konal s dedičmi po právnych predchodcoch vlastníkov nehnuteľností, ako s neznámymi osobami za situácie, kedy dedičia boli osobami známymi žijúcimi na známom mieste spôsobovalo, resp. nespôsobovalo nulitu vyvlastňovacieho rozhodnutia, resp. či nulitu správneho aktu spôsobovalo konanie správneho orgánu, kedy konal s neznámymi dedičmi po poručiteľoch, ktorí v čase konania správneho orgánu ešte mŕtvy neboli.“

c) „nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet, t. j. či môže prejsť zákonom vlastnícke právo k nehnuteľnosti zo štátu na obec za situácie, kedy štát nebol vlastníkom nehnuteľností z dôvodu, že vyvlastňovacie rozhodnutie, ktorým malo prejsť vlastníctvo nehnuteľností na štát trpelo vadami spôsobujúcimi jeho nulitu.“

d) „či prechod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zo štátu na obec na základe zákona spôsobuje za situácie, kedy štát nebol vlastníkom predmetných nehnuteľností na strane obce jej dobromyseľnosť držby predmetných nehnuteľností, ako domnelý právny titul, ktorým obec vstúpila do dobromyseľnej držby nehnuteľností.“

e) „posúdenie osvedčenia o nadobudnutí vlastníckeho práva v dedičskom konaní ako domnelého právneho titulu spôsobujúceho vstup domnelého vlastníka do dobromyseľnej držby nehnuteľnosti, kedy domnelý vlastník vstupuje do oprávnenej držby nehnuteľností tým, že štátny orgán osvedčí nadobudnutie vlastníckeho práva.“

f) „posúdenie nadobúdacieho právneho titulu, a to notárskej zápisnice o vydržaní z dôvodu absencie skutočnej dražby, kedy nadobúdateľ osvedčil právny dôvod začatia plynutia oprávnenej vydržacej lehoty pri absencii skutočnej držby nehnuteľnosti, kedy predmetné nehnuteľnosti zabral štát v dobe neslobody, t.j. v období rokov 1939 - 1989, kedy občania štátu nemali možnosť v tej dobe obvyklú v demokratických krajinách, rozhodovať slobodne o svojom štáte a o sebe, kedy je obmedzená alebo zrušená činnosť demokratických inštitúcií a kedy sú trvale a sústavne porušované ľudské práva.“ Dovolatelia poukázali na bod 27. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, pričom uviedli, že odvolací súd nesprávne právne posúdil nulitosť vyvlastňovacích rozhodnutí, kedy nulitosť vyvodzuje len vtedy, keď správny akt vydal na to nekompetentný orgán. Odvolací súd skutočnosť, že vyvlastňovacie rozhodnutie bolo vydané osobe, ktorá bola v čase jeho vydania nebohá a konalo sa s ňou ako s osobou na neznámom mieste a nekonalo sa s jej právnymi nástupcami, ktorí boli známi, nepovažoval za skutočnosť spôsobujúcu nulitu právneho aktu. Podľa dovolateľov nulitosť právnych aktov nie je možné usudzovať len v prípade, ak správne rozhodnutie vydal na to nekompetentný orgán, ale ide len o jeden z dôvodov, kedy možno považovať rozhodnutie správneho orgánu za nulité. V tejto súvislosti poukázali

na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1SZa/11/2016 zo dňa 31. mája 2016. Dovolatelia uviedli, že v prípade, ak bolo správne rozhodnutie vydané vo vzťahu k osobe, ktorá je v čase jeho vydania nebohá, alebo s ňou koná ako s neznámou aj napriek tomu, že osoba je známa, zakladá to dôvod pre určenie nulítosti vyvlastňovacieho konania, keďže došlo k absolútnemu omylu v osobe adresáta aktu, a rozhodnutie správneho aktu sa malo konať a doručovať inému subjektu. Dovolatelia poukázali na základe vyššie uvedeného aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo/107/2008 zo dňa 24. marca 2010, sp. zn. 4Cdo/123/2003, sp. zn. 1Cdo/3/2003, sp. zn. 8Sžr/52/2016, sp. zn. 2MCdo/4/2014. Keďže v čase vydania vyvlastňovacích rozhodnutí mali právni nástupcovia, resp. vlastníci, s ktorými sa nekonalo a konať sa malo, využiť riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ak považovali rozhodnutia za nulitné, inak sa predmetné rozhodnutia stali v rámci všeobecného súdnictva nespreskúmateľnými. V tejto súvislosti poukázali aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/263/2018, sp. zn. 1VCdo/6/2019, sp. zn. 3Cdo/96/1998. Dovolatelia poukázali na neudržateľnosť právnej argumentácie súdu prvej inštancie, s ktorou sa stotožnil aj odvolací súd, a to konkrétne na právne závery uvedené v bode 33. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a poukázali na znenie § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 131/1982 Zb. Uviedli, že pri prechode vlastníckeho práva na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia nedochádza k prevodu vlastníckeho práva na základe zmluvy, preto vyvlastňovacie rozhodnutie, ako právny titul nadobudnutia bolo nevyhnutné evidovať na príslušnom katastri nehnuteľností. Túto vadu nie je možné konvalidovať odkazom na ustanovenie o registrácii, resp. neregistrácii zmluvy, ako odlišného právneho úkonu od rozhodnutia o vyvlastnení, ktoré je v zmysle zákona samo o sebe nadobúdacím titulom, ale len za predpokladu, že je právne perfektné. Vyvlastňovacie rozhodnutie považujú za nulitný správny akt, z dôvodu, ak je vydané voči osobe, ktorá je nebohá alebo vyvlastňovacie konanie je vedené s osobou nebohú, či s neznámymi právnymi nástupcami v situácii, kedy prípadný právny nástupcovia sú známy a žijúci na známom mieste, no poručiteľ ešte nezomrel a toto konanie a rozhodnutie je vedené a vydané voči osobe skutočného vlastníka. Keďže štát nebol vlastníkom predmetného pozemku v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, nemohol z tohto dôvodu predmetný pozemok nadobudnúť ani žalobca od štátu, ako od nevlastníka. Z uvedeného dôvodu vzišla právna otázka, či na základe predmetného zákona mohol žalobca (Mesto Košice) vstúpiť do oprávnenej držby nehnuteľností a zároveň v tejto súvislosti majú dovolatelia za to, že nesprávne právne posúdil otázku vydržania vo vzťahu k dovolateľom. Ak súd dospel k záveru, že v konkrétnej veci sa má uplatniť ako titul nadobudnutia vlastníctva vydržanie, bolo jeho povinnosťou komplexne skúmať splnenie podmienok vydržania. Podmienky vydržania sú stanovené tak, že tieto musia byť splnené kumulatívne. Namietali tiež dobrú vôľu držiteľa, ktorá sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vlastnícke právo vzniknúť, teda aj k právnemu dôvodu (titulu) vzniku vlastníctva. Vo vzťahu k dobromyseľnosti jej hodnoteniu, dôvodným pochybnostiam držiteľa, že mu vec patrí a jej zániku poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo/30/2010, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Cdo/119/2007 ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22Cdo/1253/1999. K vyvlastneniu alebo nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva uviedli, že Ústava Slovenskej republiky toto neumožňuje a svoje tvrdenia podložili aj nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 38/95 z 3.4.1996. Podľa dovolateľov žalobca nemohol pri bežnej opatrnosti nadobudnúť presvedčenie, že štát bol v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. vlastníkom nehnuteľností, a žalobca nikdy nevstúpil do dobromyseľnej držby, čím nemohol nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním. Podľa dovolateľov sa odvolací súd nevysporiadal s ich argumentáciou o nadobudnutí ich vlastníckeho práva vydržaním, tým, že mal za to, že pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním je potrebné reálne užívanie vecí. Poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22Cdo/1442/2004 zo dňa 22. 07. 2004. Podľa dovolateľov sa súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd nevysporiadali s otázkou domnelého právneho titulu, ktorý zakladá začatie plynutia oprávnenej dobromyseľnej držby dovolateľov. Držbu možno nadobudnúť aj na základe domnelého právneho titulu a táto sa nemusí nutne opierať o existujúci právny dôvod. Dovolatelia majú za to, že postačí, aby bol daný domnelý (putatívny) právny dôvod, pričom putatívnym (domnelým) dôvodom môže byť podľa judikatury aj rozhodnutie súdu o vyporiadaní dedičstva a poukázali na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Cdo/207/2005, Rc 90/2012 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22Cdo/1085/2010. Uviedli, že oni ako aj ich právni predchodcovia, ktorých dobu oprávnenej držby si v konaní započítali v súlade s § 134 ods. 3

Občianskeho zákonníka vstúpili do dobromyseľnej držby vecí právoplatným osvedčením o dedičstve. O nedobromyseľnosti dovolateľov nemožno hovoriť, keďže nemali vedomosť o existencii iných scudzovacích právnych titulov a túto vedomosť mať ani nemohli, nakoľko v evidencii nehnuteľností boli evidovaní ich právni predchodcovia ako vlastníci. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. ÚS 2576/10 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22Cdo/3249/2011 a sp. zn. 28Cdo/1966/2012. Dovolatelia sa taktiež nestotožnili so závermi, že títo nedržali predmetnú nehnuteľnosť, ktorú vydržali na základe osvedčenia notárskou zápisnicou, keďže podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22Cdo/1442/2004 pre uchopenie držby nehnuteľnosti, nie je potrebné aj jej reálne užívanie.

6. Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolačný súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

8. Počas dovolacieho konania súd prvej inštancie uznesením č. k. 36C/233/2012-797 z 11. decembra 2023 pokračoval v konaní s právnymi nástupcami po žalovanej 4/ Q., a to s Ing. T. P., Q. M., Ing. C. V. a Ing. K. P..

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 421 CSP v spojení s a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Dovolatelia formálne uplatnili dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, pričom z obsahu ich dovolania vyplýva nespokojnosť s posúdením otázok formulovaných v bode 5.2.

13. Dovolačný súd vo vzťahu k označenému dovolaciemu dôvodu zdôrazňuje, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Pre korektné vymedzenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení je nutné, aby dovolateľ uviedol právne posúdenie (právny názor), ktoré pokladá za nesprávne, a súčasne

vymedzil, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Inými slovami je dovolateľ povinný v prvom rade vymedziť otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (čoho sa týkalo nesprávne právne posúdenie), a za druhé musí dať odpoveď na túto otázku, ktorú považuje za správnu (teda uviesť, ako ju mal odvolací súd správne posúdiť).

15. Dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, tak ako ich uviedol dovolateľ. Naznačená viazanosť má dve roviny. V prvom rade negatívnu, t. j. že nemôže ex offio posudzovať sám tie vady, ktoré dovolateľ neuviedol. V druhom rade pozitívnu, t. j. že sa dovolací súd musí vysporiadať a zaoberať so všetkými vymedzenými dôvodmi.

16. Zákonným limitom na posudzovanie obsahu podaného dovolania je § 440 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu ich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck. 2022. s. 1616 - 1620.).

17. Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne (II. ÚS 277/2021). Ústavný súd pri preskúmaní rozhodnutí odvolacieho súdu z pohľadu posudzovania obsahu dovolania vyslovil, že úlohou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho je pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020, IV. ÚS 15/2021, IV. ÚS 253/2024), ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany (III. ÚS 278/2022). Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc (III. ÚS 580/2021, III. ÚS 198/2022). Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky. Proti nadmernému formalizmu pri posudzovaní procesných úkonov účastníkov civilného konania sa ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti vymedzuje (II. ÚS 135/04, III. ÚS 564/2021). V tejto myšlienkovvej línii konštatuje, že procesný predpis (Civilný sporový poriadok) nevyžaduje, aby dovolací dôvod bol označený aj konkrétnym číslom paragrafu (§ 420, resp. § 421). Naopak, z § 431 ods. 2 a § 432 ods. 2 CSP vyplýva spôsob, akým je potrebné konkrétny dovolací dôvod vymedziť.

18. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá vymedzenie, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

18.1. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

19. V tomto kontexte aj ústavný súd vyžaduje, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť; preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky. V náleze I. ÚS 51/2020 ústavný súd výslovne uviedol, že „povinnosť dovolateľa vymedziť a konkretizovať prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP treba vnímať ako jeho povinnosť predostrieť vlastnú argumentáciu v prospech prípustnosti dovolania, a tak napomôcť preskúmaniu rozhodnutia dovolacím súdom.“

20. Pokiaľ dovolanie neobsahuje jasné a určité vymedzenie dovolacích dôvodov, nie je možné preskúmať, v čom mal odvolací súd pochybiť. Absencia takejto konkretizácie znemožňuje dovolaciemu súdu vykonať meritórny prieskum, keďže by tým prekročil hranice viazanosti dôvodmi dovolania. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že zákonom stanovená povinnosť kvalifikovaného právneho zastúpenia sa prejavuje aj v povinnosti prispôbiť dovoláciu argumentáciu osobitnému charakteru dovolacieho konania, čo sa v prejednávanej veci nestalo.

21. Dovolací súd po podrobnom oboznámení sa s obsahom dovolania žalovaných 1/ až 5/, 7/ až 9/ a 13/, vychádzajúc z ich samostatného procesného postavenia, založeného na samostatných a čiastočne odlišných právnych tituloch, na základe ktorých je evidované ich vlastnícke právo k spoluvlastníckym podielom, preskúmal, do akej miery je možné identifikovať, ktoré skutkové a právne tvrdenia sa vzťahujú ku ktorému z dovolateľov. Dospel však k záveru, že takáto identifikácia nie je možná. Dovolací súd vyvinul snahu rozlíšiť jednotlivé časti dovolania tak, aby mohol posúdiť, ktoré námietky alebo tvrdenia sa viažu k tomu-ktorému dovolateľovi, avšak táto snaha bola bezvýsledná. S prihliadnutím na osobitosti veci, zložitost' skutkového a právneho stavu, ako aj na rozdielne tituly nadobudnutia vlastníckeho práva jednotlivých dovolateľov (porovnaj bod 34. odôvodnenia prvoinštančného rozsudku), je zrejmé, že dovolanie je ako celok nepreskúmateľné a neurčité, a to vo vzťahu ku každému z dovolateľov osobitne. Tento záver potvrdzuje aj skutočnosť, že advokát dovolateľov označil za dovolateľa aj subjekt, ktorý odvolanie vôbec nepodal (v dovolaní označený ako dovolateľ 8/). Takýto postup svedčí o nepochopení základných procesných princípov, ktoré sú pre dovolacie konanie určujúce. Dovolací súd pripomína, že dovolanie má predstavovať vzhľadom na svoju povahu a právne následky vysoko kvalifikované procesné podanie, ktoré musí zodpovedať striktne stanoveným formálnym a obsahovým požiadavkám. V prejednávanej veci však dovolanie, tak ako bolo vyhotovené, týmito požiadavkám nezodpovedá.

21.1. Zároveň porovnaním odvolania a dovolania je pritom zrejmé, že dovolanie v podstatnej miere len kopíruje obsah odvolania, bez toho, aby zohľadňovalo odlišnú procesnú funkciu dovolania a špecifické náležitosti, ktoré sa od tohto mimoriadneho opravného prostriedku vyžadujú. Požiadavky kladené na dovolanie sú odlišné od požiadaviek na odvolanie, dovolanie musí obsahovať jasné a konkrétne vymedzenie právneho posúdenia veci, ktoré dovolateľ považuje za nesprávne, ako aj vysvetlenie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia a aký právny záver považuje za správny (§ 432 ods. 2 CSP).

21.2. V predmetnom prípade však dovolatelia nijakým spôsobom jasne a zrozumiteľne neidentifikovali, ktoré právne posúdenie veci pokladajú za nesprávne vo vzťahu ku konkrétnym dovolateľom, neuviedli, v čom spočíva tvrdená nesprávnosť a ani nekonkretizovali, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť vo väzbe na konkrétného dovolateľa. Ich dovolanie preto neobsahuje kvalifikované vymedzenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci tak, ako to vyžaduje Civilný sporový poriadok. Inými slovami, v dovolaní absentuje také vymedzenie nesprávneho právneho posúdenia, ktoré by bolo možné považovať za spôsobilý a preskúmateľný podklad pre rozhodovanie dovolacieho súdu. V dôsledku toho sa dovolanie javí ako nepreskúmateľné, nekonkrétne a nespôsobilé na meritórne prerokovanie, a preto nesplňa zákonné predpoklady prípustnosti dovolania vo vzťahu k jednotlivým dovolateľom.

21.3. Relevantný je v tomto smere aj judikovaný právny záver ústavného súdu (II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na to základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“.

21.4. Absencia precíznej formulovanej právnej otázky vychádzajúcej z konkrétne definovaného právneho posúdenia vo vzťahu ku konkrétnemu subjektu vystupujúcemu na strane dovolateľov vylučuje, aby sa dovolací súd mohol zaoberať prípustnosťou dovolania. Inými slovami, nejednoznačné, resp. abstraktné odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemôže cez prizmu ustanovenia § 432 ods. 2 CSP obstať bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana.

22. Pokiaľ z kontextu dovolania vyplýva aj nespokojnosť s nedostatočným odôvodnením rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, ako aj s ich skutkovými závermi, tieto však dovolatelia výslovne nezhmotnili do konkrétnej námietky vo vzťahu k uplatneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f)

CSP.

23. Dovolací súd ďalej konštatuje, že v dovolaní označený subjekt 8/ - Z. M. (v záhlaví označený ako žalovaný 9/) nebol odvolateľom, išlo o samostatné procesné spoločenstvo, výrok odvolacieho súdu sa žiadnym spôsobom priamo nedotýka právneho postavenia označeného subjektu, a preto ním ani nemohlo dôjsť k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu. Ak dovolanie podal subjekt, ktorý predtým nepodal odvolanie, hoci tak mohol urobiť, dovolací súd musí takéto dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné. Povinnosť strany sporu využiť všetky dostupné opravné prostriedky, pred podaním dovolania je základnou procesnou podmienkou prípustnosti dovolania. Ak strana túto možnosť nevyužila, nemôže sa neskôr domáhať nápravy prostredníctvom dovolania.

24. Na záver dovolací súd konštatuje, že hmotným právam (teda aj ochrane práva vlastníť majetok) sa poskytuje ochrana primárne prostredníctvom konania pred všeobecnými súdmi. V rámci týchto konaní sú všeobecné súdy povinné o porušených alebo ohrozených právach rozhodnúť a to tak, aby rozhodnutie neporušilo základné práva a slobody tých, ktorí sa na súd obrátili. V rámci konania na všeobecnom súde je určitá zodpovednosť za ochranu týchto práv aj na pleciach sporových strán. S tým súvisí najmä bremeno tvrdenia, dôkazné bremeno, koncentrácia konania, náležitosti procesných podaní, ale napr. aj procesné lehoty a procesné sankcie. V rámci konania o opravných prostriedkoch je zodpovednosťou osoby, ktorá ho podáva, aby bol opravný prostriedok podaný včas, oprávnenou osobou a aby mal predpísané náležitosti. Konanie pred súdom je formálna procedúra, ktorá má určité pravidlá v záujme hospodárneho a spravodlivého rozhodnutia o podanom opravnom prostriedku. Pokiaľ však osoba, ktorá opravný prostriedok podáva tieto náležitosti nesplní a v dôsledku toho súd opravný prostriedok vecne neprejedná, je sama zodpovedná za to, že je hmotným právam nebola poskytnutá adekvátna ochrana, resp. že ňou namietané rozhodnutie nebolo vecne preskúmané (m. m. II. ÚS 247/2021).

25. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

26. Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaných 1/ až 5/, 7/ až 9/ a 13/ bolo potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP

27. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.